

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általalok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt., félévre 3 frt. 50 kr., negyedévre 1 frt. 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr.

Előfizethetni a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felelős szerkesztő:

Németh Ödön.

Megjelenik hetenkint 2-szer: szerdán este és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szekesfejérvár, kigyó-utca 9. szám.

Hirdetések helyenként 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr.

Uj csapáson.

A városi vizsgálat mátlól kezdve ismét más mederben folyik. Havranek József polgármester maga vezeti mátlól fogva a vizsgálatot Nemsits Gyula tanácsos és Kerekes Lajos aljegyző segítségével.

Elég szomorú, hogy teljes három hétre volt szükség, hogy a polgármester azt tegye, a mit tennie hatalmában állott volna az első napokban s a mit megtenni kötelessége lett volna.

De sőt mikor mi figyelmeztettük, hogy Keresztes tanácsos nem alkalmas a vizsgálat vezetésére, akkor sem akarta tévedését belátni s újabb tíz nappal elodázta ezzel a végkifejlesztést.

Nem csodálkozhat azonban a polgármester, ha a mai fellépése sem nálunk, sem a közigazgatási bizottságnál nem eredményezte a kívánt hatást. Nagyon alapos okunk van nekünk is, a nagy közönségnek is, hogy a polgármester ígéreteit kellő tartózkodással fogadjuk. A hat hét óta folyó vizsgálat egész sorát tárja fel a kellemetlen tévedéseknek, a melyek mind együttesen a vizsgálat sikerét akadályozták. Ezt a láncolatát a tévedéseknek nem tudhatjuk be a véletlennek! Az ígéretnek tehát nem hiszünk, bár szíves örömmel fogjuk tettei után, az eredmények láttára elismerni majd utólag, ha lesz valóban az

uj csapáson haladó vizsgálatban szigorú erély és pártatlan igazság.

Most azonban nem látunk mást, mint az elázott köpönyegnek újabbal való fölcserélését.

Ugyanezt a nagyhangú ígéretet hallottuk a közgyűlésen is. Sőt most sem hiányzott a korholás és az erkölcs prédikáció. De ki hisz ma már ennek?

Felemlítette a polgármester, hogy a négy hetes vizsgálat eredménye: *semmi!* De nem tette hozzá, hogy mi okozta ezt az eredménytelenséget.

A mai kijelentése mellé állítjuk a mult közgyűlésen tett azon kijelentését, hogy ha előbb bocsátott volna lapunk rendelkezésére adatot, ugy nem kilencz napra lett volna szüksége, hogy eljárjon, mert 24 óra alatt is talált volna elég okot a főkapitány elmozdítására. Mit csinált tehát Keresztes Ignác tanácsos, hogy négy hét alatt *semmit sem talált?*

Nem látja a polgármester, hogy milyen súlyos vádat tartalmaz a tanácsos ellen a mai nyilatkozata?

A közigazgatási bizottság sem hitt, sőt nagyon is észrevette a polgármester rejtett czélzatát és nem állalta magára a felelősséget a vizsgálatért, a melyet a polgármester úgy akart a nyakába sózni, hogy felhatalmazást kért, hogy a vizsgálatot ő vezethesse. Pedig ehhez nem szükséges a

közigazgatási bizottság felhatalmazása, miután erre egyenesen kötelezi őt a törvény.

A fortély tehát nem sikerült. A közigazgatási bizottság nem vállalkozott a gyámságra, bár nagyon kívánatos lett volna, a mint maga a polgármester is mondotta: „ha ez az erkölcsi testület oda állott volna a háta megé.“ Lett volna legalább kire hárítani a felelősséget.

A polgármester az utolsó sakkhuzást tette meg a megingott közbizalom visszanyeréséig. Lehet, hogy némileg rehabilitálja magát, de az is bizonyos, hogy ha ez alkalommal is csak az eddig követett eljárás fogja tanusítani, ugy eljárt volna végleg a közönség bizodalját s ez esetben nem marad részére más hátra, mint lehetőleg gyorsan távozni arról a helyről, a melyet nem tudott betölteni.

Már a legközelebbi 24 órában szenzációs fordulatnak kell beállania a vizsgálat menetében és a bünösök ellen meg kell történnie a feljelentésnek az ügyészségnél. Ez a legkevesebb, a mit az ismételt ígért erélytől elvárunk. Ha ez be nem következik a jelzett idő alatt ugy csak személyváltozás állott be a vizsgálatban s nem egyuttal rendszer-változás.

Nem ugyan bizalommal, de némi türelemmel várjuk az ügyek fejlődését. Kíváncsiak vagyunk mi fog történni. Előre megjósolhatjuk azonban, hogy még beleütkö-

Keserü kiábrándulás.

— A „Fejérmegyei Napló“ eredeti tárczája. —

Írta: Aggteleki-Ullein Ferencz.

Az a pár osztály, mit nagy kínál elvégeztem, az elbukások folytonosságát képezte. Nem volt rá eset, hogy fölemelt fölvel merem volna haza menni, zavartalanul élvezendő a két hónapra szabad időt. Nekem akkor is tanulnom kellett volna, hogy a pótvizsgálaton valahogy keresztül csusszam. Igen, de nem tudtam tanulni.

Beköszöntöttek nálam is a kamaszok. A midőn az ember életirányát a poezis és az ébredő szerelem határozza meg. A jegyzőék leánya tizenhét éves volt, — egy teljesen kifejlesztett női szépség és ábrándba ringató szemekkel; én csak tizenöt éves voltam, savó szemekkel s nem mondhatnám, hogy plasztikai idomokkal. „Ó“ egy ügyvéd menyasszonya, én pedig egy bukott diák, kevés spiritusszal a fejemben és lángoló szerelemmel telített szívvel.

En is azzal kezdtem, a mivel minden koczaszerelmes, t. i. versekkel, epedő sóhajokkal s mert hárfám nem volt: féltüdejű harmónikám tisztula hangjával ostromoltam, meg holdvilágos esténként, szívem bálványát. Én szenvedtem, — meg mulatott a gyermek fellobbanása felett. És ki ne nevetett volna? — Szenvedtem a bártortalanság pirját arczomon s ő pedig mulatott donquixvetti helyzetemen. A lelketlen bolonddát tett! Elhitette velem, hogy viszont szeret. Mikor szóval is elmondta, hogy csak engemet tud szeretni, akkor első dolgom volt kikérni engedélyt, hogy Juliának nevezhessem, mert ez ideálisabb név, mint az egyhangú Mariska.

O mosolygott és megadta az engedélyt. Oh! ha én akkor e mosoly értékét feltudtam volna fogni?!

Juliánát imádtam, az udvarlóját pedig gyűlöltem. És ez igen természetes két véglete az érzelmeknek. Julia folyton azzal vigasztalt, hogy nem szereti vőlegényét, nem is meggy hozzá nőül; de mig én megfeszégesedhetem, nem fog vőlegényével szakítani, nehogy a házi békét feldulja. Türelemre és kitartásra buzdított. És én hittem neki! Hamiskás mosolygásában az eget szemlélttem. Pedig ő csak egy józsi kacaját palástolt vele.

Egyszer éppen akkor léptem be szobájába, midőn vőlegénye karjai közt pihent. Azonnal megakartam tébolyodni. De sehogsem sikerült. Félig eszméletlenül támolyogtam ki a másik szobába. Ott megtaláltam a jegyző vadászkeztűt, s mint egy moderne Heros, rontottam bológlatlanságom színhelyére és a jogbitoló lábai elé dobtam a lopott keztűt.

— Holnap reggel hat órára a Mélyvölgyben! — ordítottam czérnavékony hangomon, megfigyelve egyszersmind a hatást.

Szememben a megtorlás tüze lángolt, lelke pedig az Olympusig szállt, hogy Julián bennem a jövő Caesar-ját szemléli és csodálja.

A vőlegény eleinte bámult, majd meg hahotába tört ki s a keztűt fölve, kijelenté, hogy rendelkezésemre álland. És én e kijelentésre meghökkenem. Azt hittem, hogy kivívásom elől gyáván ki fog térni. Mily megaláztatás lett volna ez! De ő állt elibe. Az éjszakát ezer kín közt virrasztám keresztül. Félttem, — gyáva voltam. Csak most láttam és éreztem, hogy mennyivel boldogított egy szép hölgyért élni, mint érte meghalni?!

Szerettem volna megülni azt az embert és szerettem volna véremmel megpecsételni szerelmemet, ha ahhoz a vérhez fájdalom nélkül juthattam volna.

Az órák minden ütését számláltam. Végre eljött a rettegett hat óra is. De én nem merem a pisztoly mellé állani. Betegnek tettem magamat. Pedig nem volt szükség szimulálni, mert mind később értesültem: boldogságom elrablójának esze ágában sem volt „gyermekkel megverekedni.“

Már egy hónapja elmúlt a szünidőből és én még semmit sem tanultam. Hiába szorgalmazott atyám: nem tudtam tanulni.

— Hát miért nem tanulsz, te éhen kórász?!

— Rivalat reám egy izben atyám. — Miért sóhajtozol örökösen, mint egy „sacsi“?

— Nem tudok tanulni. — Isten látja lelkemet kedves atyám! — mondtam — s könynyemet törölve — a legjobb akarattal mellett sem tudok tanulni. Ússzón agyon, ugy sincs kedvem élni.

— S vajjon miért untad meg életedet? — kérdé szigoruan.

— Mert szerelmes vagyok! — Válaszoltam, szemérmesen sütve le szememeimet.

— S vajjon kibe? — Kérdé haraggal.

— A jegyző leányába.

Jól esett lelkennek e vallomás, pedig remegtem a pipaszártól. De az én öregem nem szólt semmit. Távozott. És én a bizonytalan jövőndő kínját viseltem szétmarczangolt szívémben. Pár perc múlva anyám jött be, alig titkolható mosollyal ajakán. Előadta ünneplő ruhámat és megparancsolta, hogy öltsem azt magamra. Repedtem az örömtől, azt hívén,

zünk egy pár paragrafusba, még lesz Keresztesen kívül is valaki, a kire a polgármester a felelősséget áthárítja. Mindent elhisztünk, csak abban kételkedünk, hogy a 18 éves rendszer a polgármester erélyes keze alatt fog összeomlani.

Mi történik a városházán?

Egész Székesfejérvár közönségét ez a kérdés foglalkoztatja s elmondhatjuk, hogy ma már olyan fokot ért el az izgatottság, a minő még talán a török invázió alkalmával sem uralgott e falak között. És méltán! Ez a szerencsétlen város évtizedek óta valóságos rab-szolgája egy átkos rendszernek, a mely mint a polyp szívta ki belőle az életérőt. Most hosszú évek lethargiájából felébredt a közvélemény és a régi s elfojtott keserv a legnagyobb elégtelenségben tört ki, a mely ha egyéb kárpótlást nem nyerhet, legalább a bűnösök bünhődését és a rendszer végleges bukását követeli.

Hat hete folyik a helyi organumokban az ostrom e rendszer ellen; hat hét óta a legelkeseredettebb harcot vívjuk a polgárság érdekében: és hat hét után szomoruan kell konstatálnunk, hogy alig tudtunk valami látható eredményt elérni. De annál nagyobb az a siker, a melyet abban vívtunk ki, hogy Székesfejérvár becsületes polgárait vallás- és pártkülönbőség nélkül tömöríteni tudtuk egy táborba, a becsületes emberek táborába, a kik nem akarnak aljas gazemberek pártfogására vállalkozni, hanem mind hangosabban és mind sürgetőbben követelik ennek az átkozott rendszernek bukását.

Ez óriási siker. Itt, ebben a városban évek óta a sajtóban nem láttak egyebet, mint egy politikai juhászoktatást, a mely gazdája parancsára megmar gazembert és becsületes embert egyaránt. Elég szomorú, de úgy volt, hogy sohasem a szerint ítélték meg a dolgokat, hogy mi történt, hanem hogy ki cselekedte? Eszerint volt jó vagy rossz maga a tett.

hogy atyám leány kérébe vezet. Mire elkészültem, a kocsi is előállt, s én atyámmal elutaztam. Tehát nem leányt kérni a faluba. Két órai hajtás után elértük a fővárost. Itt meg sem szállva, hajóra ültünk és a Margitszigetnél kikötöttünk. Atyám magamra hagyott és a fürdőjez megváltása ürügye alatt távozott. Kévs idő múlva egy felgyűrt ingü, izmos kezű emberrel tért vissza. A fürdő terembe vezettek. Atyám leült és vezényelt.

— Hideg-e az a víz? — kérde atyám.

— Szolgálatjára! — Válaszolt az atléta.

— Hát akkor csak buktassa meg azt a kölyköt!

— Szerelmes Isten! — kiálték — hát itt is buktatás? Engemet mindenütt buktatnak?

— Hozzászoktál már a bukáshoz éhetetlen, hát most van módod benne.

És ezzel a szolgálta, kiméletet és irgalmat nem ismerve karjai közé vett, s daczára hatalmas természetnek: mint egy kölyök-macsokát mártott meg a jéghideg vízben. Orditottam mint egy ambíziós megriadt számár; de a hivatásos ember csak mártogatott mint a fagygyugyertyát.

Jó lesz, — mondá atyám — ha a zuhany alá állítja egy küssé. A zuhanynak kitűnő hatása van az idegekre. Csak rajta, ne sajnálja! Amilyen a betegség olyan az orvosság.

És az az engedelmes vasember egy gépezetre állított, s mihelyt rá állottam: valóságos zápor magarázott végig, dió nagyságu borsóval illusztrált testemen.

— De hisz én nem vagyok idegbeteg — szónokolték dideregve — miért hát a kínzás?

— Kínzás ide, kínzás oda, — elvégre is,

Már pedig a sajtó első sorban is az igazságot és a közérdeket szolgálja. Az igazság csak egy lehet, ha a közérdeket előmozdítani esetleg különböző képpen is óhajtjuk. De a politikának soha sem szabad addig menni, hogy a gazdaságot eltűrje, valamint hogy a közérdeket sem szabad a politikának alárendelni. Mert a politika, — a becsületes politika, — sem más, mint a közérdeknek előmozdítása egy bizonyos alapon. De ezen az alapon nem lehet a közérdek rovására egyes embereket támogatni.

Eddig ezt az irányelvet, itt a helyi politikában nem ismerték, valamint nem ismerték azt sem, hogy a lapokat, illetve a lapok szerkesztőit is irányítják működésükben az etikai szabályok. Ugy volt, hogy a lapot mosogatórongynak, a szerkesztőt pedig mosogató szolgának tartották, a kiknek az a hivatása, hogy másokról a piszkot letörölje. Sem hivatása sem tekintélye nem volt nagyobbra éppén ez okból a helyi sajtónak. Bár bevalljuk őszintén, nem is érdemelte meg.

De a helyi sajtóban is lábra kapott a modern reakzionárius törekvés, nem akar többé a szennyos mosogatószóval foglalkozni, hanem kihurcolja a piszkos becsületű embereket a szégyen piacra, s odaállítja a plebiszcitum elé. Itéljenek fölötté a polgárok. A becsület az igazság — ez a fő.

Rövid idő alatt a sajtónak ez a becsületes irányu törekvése a polgárság szívéhez is megtalálta az utat, s mi a kiket mint néppártiakat sokan elítélték, rendkívül nagy elégtétellel tapasztaljuk, hogy a polgárság majdnem kivétel nélkül mellénk állott, nem mintha politikai elveniket tették volna magukévá, hanem mivel felismerték, hogy a sajtónak nem politikálás, hanem a közérdek lelkiismeretes előmozdítása a kötelessége s mert belátták, hogy a mig mi polgárok egymás között a 48. és 67. felett vitatkozunk, addig az élelmes gazemberek kifosztanak.

Ezt a nagy eredményt midőn hálás elismeréssel e város polgársága iránt konstatáljuk,

én nem vagyok az állatvédő egyesület tagja, — neked pedig minden körülmények közt meg kell gyógyulnod.

— De hisz semmi bajom édes jó atyám!

— Nincs étvagyad, — nem tudsz aludni! A bajt orvosolni kell fiam.

— Tíz sonkát kérek! — ordítottam. — Hé! pinczér! Tíz egész sonkát hozzon és négy kenyeret, meg valami öt lebonott ágyat, hadd bizonyítottam be, hogy mit tudok enni és aludni.

— Mártsa meg még egyszer a meleg vízben s aztán gyorsan bele vele a jéghidegbe. Látom hogy jó hatással van a betegre — mondá a kérlelhetetlen atya.

És a szolgálta engedelmességet.

— Atyám! azonnal meghalok, ha el nem bocsátat!

— Csak még egy párszor mártsa meg! Ugy! Most már jól van! A baj el van hártva. De hogy a visszaesés kilegyen zárva: következni fog a massage!

Végtelen nagy volt az örömöm. Az a massage bizonyára valami enni való. De miután kinzóm ismét megragadt, lefektetett és irgalmatlanul elkezdett gyomrolni: tisztában voltam azzal, hogy elérkezett az utolsó óram.

— Szerelmes vagy-e még fiam? Kérdé atyám, midőn már hazafelé utaztunk.

— A megbolondulásig! — Válaszoltam én cziczerei páthosszal.

— Akkor holnap ismét bejövünk és addig ismétéljük a kurát, mig ki nem gyógyulsz.

Megvoltam némivel Hazaérkezve a legnagyobb meglepetésemre a jegyzőket találtuk a házuknál. Ott maradtak vacsorán is. Kicsinált dolog volt. Étkezés fölött elbeszélte atyám,

együttal szomoruan ismerjük el, hogy e hat hét óta vívott harcunknak alig van sikere ezen kívül.

A hat heti vizsgálatnak egyedüli eredménye az, hogy Seidel Lajos főkapitányt a mult napokban felfüggesztették. De a mint ma a polgármestertől értesültünk Hegyi János tiszteletbeli aljegyző nincs még felfüggesztve.

Nekünk Hegyi János maga mondotta ápril 2-án, hogy őt a polgármester felfüggesztette. Tehát mi két hét óta ez ember által elvontunk ámitva s éppén azért perfid eljárása felold bennünket vele szemben a köteles discreció alól s hogy a nagyközönség tisztán ismerje az egész tényállást, elmondjuk az ügy részleteit.

Hegyi nálunk.

Lapunk márczius 31-iki számában a következő kérdést intéztük a polgármesterhez: „Meddig ül még hivatalában a rendőrség legerkötelelenebbje, a kinek legnagyobb büne van abban, hogy Székesfejérvár erkölcei annyira elaljasultak?”

A lap megjelenését követő napon ápril 1-én egy ember jött szerkesztőségünkbe, a kit annak előtte sohasem láttunk, s a ki magát Hegyi János t. aljegyzőnek mutatta be. Küssé rövidített formában a következő párbeszéd folyt le közöttünk:

— A „Fejérmegyei Napló” tegnap számában az a kérdés foglaltatik, hogy meddig ül még hivatalában a rendőrség legerkötelelenebbje? Azért jöttem, mivel hivatalársaim azt állítják, hogy ez reám vonatkozik, hogy megkérdézzem én reám vonatkozik-e ez a kérdés?

— Igen! — Önre!

Sóbajtozás és szemforgatás közben saját becsületességének hangoztatása után:

— Hallottam, hogy Szerkesztő ur igazságos, nemes érzésű, becsületes ember. Tanácsot jöttem kérni, mi tévő legyek?

— Ha ezelőtt harminczegy évvel fordult volna hasonló tanácsért minden becsületes ember tudott volna önnek tanácsot adni. Ma sem én sem más, nem adhat önnek tanácsot.

— De tudom, hogy Szerkesztő ur nekem jóakaróm...

— Bocsánat! Én önnek nem vagyok jó-

hogy miként kuráltatott a szerelem-nyavalyából. És a viláért el nem hallgatta volna, hogy mint ordítottam tiz egész sonkát, bizonyítandó, hogy semmi bajom. Az ünnepi költőiségből letaszított a mindennapi próza sorába. És ezt, az ideálom előtt! Óriási kacajjal kisérték atyám elbeszélését; de a ki legféktelenebbül kaczagott, az az én Juliám volt.

— Maga kis bohó! — mondá folyton kacagva — hát csakugyan komolyan szerelmes? Sohasem vettem komolyan. Ha leány volna, akkor azt tanácsolnám, hogy játsszék babaruhával; de miután még kis fiú: tanulja meg jól az abc-ét, mert hisz így majd még szerelmes levelet sem fog írni tudni!

Leesett az állam. Nincs az a gőzkalapács, a melylyel feltudták volna útni.

— Én meg a kesztyűjét adom vissza, — mondá a völégény — és engedje meg, hogy férfias bátorságához gratuláljak.

Most meg orrom pödördött fölfelé.

— De hisz ezek az én kesztyűim! — Mondá a jegyző.

És ezen leleplezésre a szám a fülemig nyújtózkodott.

— Ne menjünk holnap Pestre, atyám!

— És miért ne?

— Mert kiábrándultam.

Igen, kiábrándultam; de azért a pótvizsgálaton is elbuktam és az ég tudja, hogy azóta hányszor? Ambízióm volt elsőnek lenni; de mert a jó tanulók közt első nem lehettem: oda törekedtem, hogy legalább az utolsók közt legyek az első.

akarója, mert egy olyan bűnös embernek, mint ön, nincsenek jóakarói. Csak számon önt!

— De hát, minő büneim vannak?

— Azt ön jobban tudja, mint én!

— De én nem tudom, hogy valami törvénytelen dolgot elkövettem volna!

— Nincs értelme az ilyen alakoskodásnak. Ön jobban tudja mint én, hogy mit követett el. Én ezeknek csak egy részét ismerem, ön azonban valamennyit. Hogy azonban a súlyosabb vádak természetéről, melyek birtokomban vannak értesítem, figyelmebe ajánlom a büntető törvénykönyvnek a közszemérem elleni vétségekről és büntetésekről szóló szakaszait, olvassa el és gondolja meg, hogy hányszor jutott e szakaszokkal összeütközésbe.

— De hát kérem, adjon tanácsot, mit tegyek?

— Csak egyetlen tanácsot adhatok. Mondjon le még ma, legkésőbb holnap délig. Én hajlandó vagyok, hogy a várost a nagy botránytól megkíméljem, az ön viselt dolgaira fátyolt borítanom.

— Hát én kérem hajlandó vagyok nyugdíjaztatási kérvényemet beadni. Úgy is lép beajós ember vagyok, nem sokáig élek.

— Sajnálom, de önnek nincs nyugdíjigénye!

— Kérem, már 31 éve szolgálók!

— Harminczegety évi szolgálata után sem jár nyugdíj. Csak a becsületet szolgálásban eltöltött évek adják meg a nyugdíjigényt. Ön erre nem tarthat számot.

— De hát akkor mi lesz belőlem?

— Gondolkozott volna e fölött, harmincegy éven át volt ideje. Ha nyugdíjt kér, csak kihívja a nemezist.

— És ha beadom lemondásomat, nem lesz ellenem feljelentés?

— Nem tölem függ, miután nem én vagyok a sértett fél, de rajta leszek, hogy a várost megkíméljem az ön ügyének botrányától.

Ez volt az a párbeszéd, a melynek befejeztével Hegyi János kijelentette, hogy másnap reggel beadja a polgármesternél lemondását és és bennünket annak megtörténtéről értesít.

Távoztakor megállott az ajtóban és vissza fordulva a következőket mondotta;

— *De ha nekem mennem kell, akkor még többen is menni fognak!*

Ki írhatja le meglepetésünket, midőn másnap *könnyen uszó szemekkel* beállt hozzánk Hegyi s elmondja, hogy beszélt a polgármesterrel s ő *nem mond le a nyugdíjról hanem neki meggy a vizsgálatnak*. Kiméltességünkre vonatkozó kérelmeit természetesen visszautasítottuk, mert nyilvánvaló volt, hogy kitanított komédiánsal állunk szemben.

Azért adtuk híven majdnem szó szerint a köztünk lefolyt párbeszédet, hogy láthassa mindenki, hogy ez az ember valakitől nagy biztatást nyert, valakitől, akinek hatalmában volt oly biztatást tenni, a mely ezt a bűnös embert önbizalommal és bátorsággal töltötte el.

A nagyközönségre bízuk ezután ennek a kérdésnek eldöntését, vajjon a polgármester volt-e az a valaki?

Tojástáncz a paragrafusok közt.

Tudjuk hogy Hegyi igen kedves embere a polgármesternek. Régi bajtársak, kik együtt szolgálták a rendőrséget. Az a jó indulat legkiáltóbb bizonyítéka, hogy ez az aljas ember, a kire az egész város csak irtózáttal és megvetéssel gondol, cseléd nyilvántartói állásában teiszteletbeli aljegyző titulust nyert a polgármestertől. Pedig nagy botrány van abban a tévedésben, hogy ezt a különböző bűnökkel megspékelt kerítőt ilyen kitüntetésben részesítették. Alapos aggodalom tartotta lenyűgözve a közönséget, mert ez a kitüntetés úgy tünt fel, mintha a bünt jutalmazták volna. Mert Hegyinek bűneiről tud az egész város, de érdeméről úgy látszik csak a polgármester.

Lehet-e csodálkozni, hogy a polgármesternek legujabb viselkedése, a legnagyobb igaztosságot keltette; Lehet-e csodálkozni ha ismét minden oldalról olyan vádak hangzanak, hogy a polgármester nem leleplezini hanem tusolni szándékozik a dolgokat.

Értse meg valaki, hogy Hegyi Jánost

miért nem függeszti fel a polgármester? — Azt mondja nincs hozzá joga! Sajnáljuk, hogy ismét nekünk kell kitanítanunk őt a törvényre, mert a polgármesternek igen is joga van hozzá. Ime az 1886. XXIII. t. cz. 2. §.

2. §. A fegyelmi eljárás vizsgálat előzi meg, a melynek elrendelése kérdésében, akár hivatalból, akár feljelentés folytán, akár az illetőnek saját kívánságára:

a) azon törvényhatósági tisztviselőkre nézve, kik a közigazgatási bizottság tagjai, ezen bizottság vagy a közgyűlés határoz.

b) a törvényhatóság többi tisztviselője, valamint a segéd- és kezelő-személyzet tagjaira nézve pedig a törvényhatósági közgyűlés, főispán (főpolgármester) és közigazgatási bizottság, alispán, illetőleg törvényhatósági joggal felruházott városokban a polgármester.

Miután sem Seidel Lajos főkapitány, sem Hegyi János nem tagjai közigazgatási bizottságnak a hivatkozott §. b) pontja irányadó velök szemben s így kétségtelen, hogy a polgármesternek igen is joga van ellenök elrendelni a vizsgálatot, sőt mint a fentebb hivatkozott t. cz. 4. §. bizonyítja, joga van a felfüggesztéshez is.

4. §. A vizsgálat elrendelésével egyidejűleg vagy annak folyama alatt is, ha azt a felmerült körülmények indokolják, a tisztviselő, a segéd- és kezelő-személyzet tagja a vizsgálatot elrendelő által hivatalától is felfüggeszthető. A felfüggesztés iránt hozott határozat ellen fokozatos felebezésnek van helye, de a felfüggesztés már az elsőfokú határozat alapján felebezés esetében is végrehajtható.

E két törvénytiszakasz világos és félre nem magyarázható s igazán számalmas látvány, hogy a polgármester micsoda rettenetes kényszerhelyzetben van, hogy nem mer a törvénynek érvényt szerezni, hanem neveltséges indokolással adja a tehetetlent.

Megfeleldezik azonban, hogy a mult közgyűlésen csak azon fültétl alatt nyerte meg a bizalmat, hogy a *legerélyesebben s a legkíméletlenebb* módon lép fel a bűnösök ellen! Ezt az ígértet nem teljesítette s így a bizalomra sem tarthat számot, a mely irányában tökéletesen megingott és benne mindenki az ügyek tisztázásának akadályát látja.

A polgármester felelőssége.

A mint a fentebb idézett paragrafusokból kitűnik, a polgármesternek még márcziusban fel kellett volna függesztenie a főkapitányt. Nem tette. Ő tudja bizonyosan, miért nem tette.

Eltelkintve attól, hogy e kötelességmulasztás által a főkapitány majdnem egy teljes hónapot nyert arra, hogy a mit ügyeiből rendbe hozhat, rendezze, a polgármester e mulasztásával a városi közpénztárt is megkárosította.

Az 1886. évi XXIII. t. cz. előbb már idézett 4. §-ának 4-ik bekezdése elrendeli, hogy a felfüggesztett tisztviselő lakpénzén kívül fizetésének csak egy harmad részét kapja többi átalányait pedig éppen nem élvezi.

Ha a polgármester a törvénynek még a mult hónapban érvényt szerzett volna, ugy Seidel főkapitány e hó elsején nem vehette volna fel teljes fizetését és egyéb illetményeit. A polgármester e mulasztásával a közpénztárt megkárosította a miért az 1886. évi XXI. t. cz. 89. §. értelmében teljes kártérítéssel tartozik.

Az új vizsgáló biztosok.

Havranek József polgármester a mai közigazgatási ülés végén jelentést tett azon intézkedésekről, a melyeket Seidel főkapitány vizsgálata ügyében tett. Konstatálja ennek során, hogy a vizsgálat nem megy elég gyorsan, mint a hogyan a hasonló természetű ügyek megkivánnák. Keresztes tanácsos magatartása azt bizonyítja, hogy nem akarja a vizsgálatot a közkiavánalomnak megfelelőleg vezetni s éppen azért, hogy ez a kínos ügy minél előbb befejeződjék, kéri a közigazgatási bizottságot, hogy vegye át a felsőbb fegyelmi hatóság jogkörét és bizza meg a polgármestert, hogy Nemsits Gyula tanácsost és Keresztes Lajos aljegyzőt maga mellé véve vezessék a vizsgálatot, mely esetben igéri, hogy 8 nap alatt befejezi az ügyet.

Ujházy Sándor kir. ügyész megjegyzi, hogy a polgármesternek ily nemű felhatalmazásra nincs szüksége, miután a törvény egyenesen őt hatalmazza fel azzal, hogy a vizsgálatot vezesse. Ha akarta volna a polgármester, eddig is vezethette volna. — A mi pedig a polgármester abbéli védekezését illeti, hogy nem volt joga a felfüggesztéshez, hivatkozik a törvényre, hogy a polgármesternek ehhez joga volt és van. Különben ezt a jogát a polgármester is utólag érvényesítette. Különben, midőn a főkapitányt állásától elmozdította, az is valóságos felfüggesztés volt. Nem érti tehát, miért kerül a polgármester a felfüggesztés kifejezését, mikor az valósággal felfüggesztés volt.

A polgármester ezután a törvény paragrafusai között bujkál, de Ujházy kir. ügyész egymásután czáfolja meg mentegetőzéseit. Végül megjegyzi Ujházy, hogy nincs semmi kifogásunk az ellen, hogy ezután a polgármester vezesse a vizsgálatot és az erre vonatkozó bejelentését hajlandó helyeslő tudomásul venni.

Dietrich Szilárd azt tartja, hogy a közigazgatási bizottság nem avatkozhat ebbe a dologba, mert ez alapon legközelebb más irányu beavatkozást is kívánhatnának a bizottságtól.

Farkasdi Dezső nem helyesli, hogy Keresztes tanácsos elfogadhatatlan okok alapján kibújik kötelezettsége alól, ő is csak a polgármesteri intézkedés tudomásul vételét javasolja.

Tóth Arthur: Csak aztán egyenesen uton menjen a dolog!

Havranek polgármester igéri, hogy mindenki meg lesz a gyors és erélyes eljárásával elégedve.

Tóth Arthur hangoztatja, hogy a vizsgálatot úgy kell vezetni, hogy a felelősség alól senki ki ne bujjék.

A bünyenyítő feljelentés.

Nem tudjuk megmagyarázni okát, hogy miért nem teszik át Hegyi és Seidel ügyeit a kir. ügyészhez?

Mult lapunkban is felvetettük ezt a kérdést, felvilágosításul az nyertük a polgármestertől, hogy még nincs befejezve a vizsgálat, ezért nem értesíthető a kir. ügyész.

Mult lapunkban közöltük a törvény erre vonatkozó szakaszát s most csak figyelmebe ajánljuk mindenkinek, hogy meggyőződjék arról hogy a polgármester milyen rosszul olvassa, vagy értelmezi a törvényt. Hiszen az idézett szakasz világosan kifejti, hogy amint valamely büntető dolog tünik ki azonnal értesítendő a kir. ügyész. Azt az értelmezést pedig a melyet a polgármester ad neki, hogy a vizsgálat befejezte után értesítendő a kir. ügyész, teljesen kizárja a törvény szakaszának ezen kitétele... a fegyelmi eljárás a büntető eljárásra való tekintet nélkül folytandó és befejezendő, de... a kir. ügyesség értesítendő.

Tehát „folytatandó és befejezendő,” a mi pedig kizárja azt, hogy a vizsgálat már befejezett volna. De sőt a szakasz elején levő „ha” nem föltételes, hanem időhatározó szó s mint ilyen jelzi azt, hogy midőn olyan adat merül fel, akkor értesítendő az ügyész s nem pedig egy esetleg felévig húzódó fegyelmi vizsgálat befejezte után. Így tehát Hegyinek és Seidelnek már rég az ügyesség kezei között kellene lenniök, de hát féljük Ujházytól ezeket a derék embereket s azért törvényt magyarázások révén tartják őket a házi gyógykezelés alatt.

A lélekkufár.

Hegyi János t. aljegyző ellen tegnapelőtt a rendőrségnél egy szerencsétlen paria rettenetes vádat emelt. A vád természete jellemző a tisztelbeli hívatalt viselő Hegyire. A vád a következő.

Egy Sch. Rozália nevű jó családból való csinos lány szobalány volt egyik kelybéli uri családnál. Február havában szolgálatából kilépett és elment a rendőrséghez kilépését bejelenteni a hol a nagybatalmu Hegyi János nyilvántartó fogadta.

Hegyi a lánynak három napra adott csak engedély a városban való tartózkodásra s egyben azt tanácsolta a leánynak, hogy menjen egy nyilvános ház tulajdonoshoz lakásra. A leány indigulálva utasította vissza az ajánlatot.

Három nap múlva újra meg kellett jelleme a nagybatalmu Hegyi előtt hogy tartózkodási idejét meghosszabbítsa. Ekkor már sokkal erősebben lépett fel Hegyi mert kijelentette hogy azonnal elfogja toloncoltatni, ha nem jön vele. A lány sirva könyörgött Hegyi előtt, hogy ne tegye meg vele azt a csúfságot, hogy eltoloncoltassa. Hegyi azonban hajlíthatatlan maradt, s miután még azt is igézte a leánynak, hogy nem lesz semmi baja csak jöjjön vele, a leány kétségbeesett tusakodás után hajlandó volt Hegyit követni, hogy az eltoloncoltatás szűgyenétől meneküljön.

Hegyi a leányt személyesen vezette el egy rozshírű házba, a hol egy idősebb uriember várt a leányra. Hegyi a tulajdonosnéval elvonnult s a leány nyomorultan elbukott. Szűgyében nem is mert a nyilvános házból távozni s mai napig is ott van.

Keserű sirás között panaszcila el a leány az ő becsületének hivatalos hatalommal való elrablását. Az ő esete azonban csak egy a sok száz és száz eset közül, a melyek rövid idő alatt napfényre jönnek s nyilvánvalóvá teszik a mi rendőrségünk erkölcsi züllöttségét.

Hanem ennek dacára Hegyi még ma is hivatalában ül és még csak fel sincs függesztve. De a város bárányi türelmű polgársága hallgasson és süvegelje meg hivatalában ezt a becsutelen embert.

Polgármester Ur! Mit gondol meddig lehet feszíteni a polgárság türelmét?

Közigazgatási ülések.

A megyénél.

Fejérmegye törvényhatósági bizottsága tegnap április 13-án délelőtt 10 órakor a vármegyeház kistermében Hussár Ágost alispán elnökölte alatt ülést tartott, melyen jelen voltak: Vértsey József, Ujházy Sándor, Tallián Vilmos, dr. Varga Zsigmond, dr. Hattayffy Dezső, Plossék Ferencz, Verebi Végli István, Koller Tivadar, Molnár Béla, Detrich Zsigmond, dr. Pick Gyula, Szüts Sándor, Szüts Andor, Szüts Artur, Gadics György és dr. Báday Lajos.

Szüts Artur főjegyző az alispáni jelentést nyújtja be s tudatja, hogy a mult hóban nem történt semmi nevezetes eset a közigazgatás körében.

A közigazgatási bizottság a mult ülésen az adony-szabolcs-paksi vasut botrányos menetrendjére vonatkozólag tudvalevőleg azt határozta, hogy annak megváltoztatását a minisztertel és a vasut üzletvezetésétől kérelmezi. Ez ügyben a miniszter válaszában tudatja, hogy a nyári menetrendben lesz változás s a vizsás állapotoknak vége lesz.

Dunapentelére és Ráczalmásra dr. Pick Gyula marharakodó felállításának engedélyezését kérelmezi. A közigazgatás a kérvényt figyelembe vette s elhatározta, hogy a miniszteriumhoz pártolólág küldi fel.

Dr. Varga Zsigmond megyei főorvos az egészségügyi állapotokról jelenti, hogy a márczius hóban kielégítő volt.

A tisztí főügyész beterjeszti mult havi jelentését, mely tudomásul vétetett; ugyszintén az árvaszéki jelentés is.

A moóri közigyző Szőke Miklós az adójának leszállítását kérelmezi a közigazgatás

utján. Kérelmét azzal indokolta, hogy az ujjonnan kinevezett vaali közigyző jövedelmének nagy részét elvonta.

A bizottság ezen hosszabb ideig vitázott, mig végre elfogadta Szüts Andor ama indítványát, hogy az adó leszállítandó, de az arányt pótvizsgálat után fogják megállapítani. Plossék Ferencz nem egyezik bele ezen határozatba, hanem ez ellen hatóságú panasszal él.

Az ülés ezután Gadics György h. főmérnök jelentése után, mely nem tartalmazott semmi nevezetesebb dolgot, véget ért.

A városnál.

Székesfejérvár város közigazgatási bizottsága ma délelőtt tartotta meg április havi rendes ülését Havranek József polgármester elnökölte mellett. Jelen voltak: dr. Bierbauer Viktor, Dieballa György, Alaghy Dezső Tóth Aladár, dr. Saára Gyula, Tóth Artur, dr. Farkasdy Dezső, Ujházy Sándor, Gadics György, Plossék Ferencz, Detrich Szilárd, Major Lajos, és dr. Kerekes Lajos.

A polgármester miután megnyitotta az ülést, dr. Kerekes Lajos aljegyző több érdektelen ügyről referált, melyet egyedül csak a főispán elnökölte alatt összeült bizottság tárgyalhat, azért elhalasztott azok tárgyalása.

A kereskedelmi miniszter Quirini Gusztáv állami főmérnöknek ápril 18-ától kezdve 16. napi szabadságot adott, mely idő alatt helyettesül Gadics György h. főmérnököt bizta meg.

Ezután a szokott előadói adták be a mult havi jelentéseiket.

Az árvaszéki jelentést Réé István árvaszéki elnök és főkapitány elfoglaltsága miatt dr. Kerekes Lajos olvasta fel. Gyámsága alatt maradt február hórol 2384 egyén ehhez még márczius hó alatt jött 24, volt tehát gyámság alatt 2408 egyén. Kikerült gyámság alól márczius hóban 15 egyén.

Dr. Bierbauer Viktor főorvos jelentése szerint az egészségügyi állapot kielégítő volt a mult hóban. A mennyiben a születés a halálozást 20-al mulja felül. Született 94 egyén, kik közül törvényes 88, törvénytelen 6. Meghalt ezzel szemben 74. Házasságra lépett 5 pár. Az összes iskolákban a himlő elleni beoltás foganatosított, mert Veszprémmegyének megynkkel határos községeiben nagymérvben uralg a himlő. A kórház állapotjáról szóló jelentésből kitünik, hogy február hórol a városi kórházban maradt 33 beteg, ehhez került márczius hóban 72. Elbocsájtott gyógyultan 73 s meghalt 6 beteg.

A pénzügyi jelentést Major Lajos pénzügyi titkár nyújtotta be. Adóhátralék volt a mult hóban 357,344 fnt 57 kr., melyből befolyt 228,332 fnt 34 kr. Több adóügyi felebezés került még tárgyalás alá, melyek jelentéktelen ügyek. Gadics György állami főmérnök jelenti, hogy a város területén levő állami és közutak a dinnyési-ut kivételével jó állapotban vannak. A város területén levő törvényhatóságu utak törzskönyvezési hitelesítésére a főmérnök július 14-ét léri kitűzni. A hitelesítő bizottság elnöke Havranek József polgármester, tagjai Tóth Arthur és Winkler Vilmos.

Say Ferencz építész a székesfejérvár—adony—szabolcs vasut-vonal menetrendjének megváltoztatása tárgyában egy ajánlatot tesz. Az ajánlat szerint a vasut Szabolcsról 6 óra 15 perc helyet 7 óra 15 perckor induljon, mert így a pécsi vonalon Fiuméből érkező vonattal összekötetés lenne s a vonat még beérne Székesfejérvárra 9 óra előtt, ugy hogy a veszprémi, szónnyi, kanizsai és a budapesti vonallal is összekötetés lenne. A közigazgatási bizottság ez ügyben várakozási állapontban állapotott meg, mert a miniszter ígéretet tett, hogy a nyári vasuti menetrend összeállításánál a város igényei figyelembe fognak vétetni.

Azután Diaballa György közigazdasági előadó tett a kártékony rovarok elleni védekezésre vonatkozólag igen tövös előterjesztést, a melyet a bizottság elfogadott.

A caselődügyre vonatkozó előterjesztésére legközelebb visszatérünk.

A polgármesteri jelentésről lapunk más helyén emlekezünk meg.

HIREK.

Felkérjük azon igen tisztelt előfizetőinket, a kik még előfizetési díjakkal hátralékban vannak, hogy hátralékos összeget minél előbb beküldjék lapunk kiadóhivatalának, mert ellenesetben kénytelenek leszünk a lap további küldését beszüntetni.

— Nagyheti szertartások. A székes-egyházban a nagyhet utolsó három napján dr. Steiner Pülöp megyés püspök pontifikál az összes papság aszisztenciája mellett. Az ünnepi szentmise naponként 9 órakor kezdődik. Nagy-csütörtökön a sz. mise alatt fog megszenteltetni a betegek, chatekumenok olaja és a chrisma; a szentmise alatt fog az oltári szentséghez járulni az összes jelenlévő papság; szentmise után pedig következik az oltároknak diszeiktől való megfosztása és a 12 szegény lábmosása.

Nagypénteken az ugynevezett csonka mise közben elénekeltetik a passio, melynek végeztével az Oltári-szentség a sz. sirra tetetik. A szentségkítétel után Kiss Arisztid szent-Ferencz-rendi áldozár tartja az ünnepi sz. beszédet. Délután a papság és hívek processionaliter látogatják meg a többi templomokban felállított szt. srokat. Nagyszombaton reggel 7 órakor Gremesperger István apát-plebános megszenteli a tüzet, keresztutat és a husvétii gyertyát; nagymise alatt újból megszólalnak a harangok, melyeket nagycsütörtök óta a kereplő helyettesített. Délután a föltámadási ünnepély az egyes templomokban a következő sorrendben fog megtartatni: 3 órakor a kórházi templomban, 4 órakor a felsővárosi plebánia-templomban s a szt. Ferencz-rendieknél, 5 órakor a szemináriumban, 6 órakor a székesegyházban, végül 7 órakor a cisterciák templomában. Husvét napján ugy a szt. misét, valamint az ünnepi szt. beszédet a megyés püspök fogja mondani. Szt. mise alatt pedig teljes bucsuban fogja részesíteni mindazokat, a kik meggyóntak és megáldoztak. Husvét másnapján Prifuch József, pápai praelszt, nagyprepost fog celebrálni székesegyházban. — A nagyheti lamentációk nagyszerdán d. u. 4 órakor veszik kezdetüket a helybeli székesegyházban.

Éneklük Vogl Alajos kántor, Weisenfeld János városi tanító urak és Rainiss Irén urhölgy. Másodnapon, azaz nagycsütörtökön d. u. 4 órakor énekelnek Wolf Ágoston cist. tanár ur, Liebhárd Etel és Hauptmann Anna urhölgyek. Nagypénteken d. u. 7/4 órakor: Kneifel Ferenc karnagy, Szeib István tanító urak és Rostagni Fl. Karolin urhölgy. Nagycsütörtökön d. e. 9 órakor a székesegyház chorusa előadja Palestina „Papae Marcelli“-féle 4 vegyes szólamra irt vocalmiséjét. Betétek lesznek Gradnaléra „Christus factus est“ Felice Anerio-tól vegyes karra, offertoriumkor „Fenebraefactaesan“ M. Waydn-tól.

— Az instelláció programja Báró Fiáth Pál f. hó 27-én a reggeli vonattal fog megérkezni. A martonvásári állomásnál Szüts Jenő vaali főszolgabíró s a vaali járásból a bizottsági tagok fogják üdvözölni. Kápolnás-Nyéken Kálmán Vincze székesfejérvári járás főszolgabírája, a helybeli vasutindóháznál pedig az alispán által felkérendő bizottsági tag fogja üdvözölni. Innen fogatokon jönnek a megyéhez kapujához; a kapu alatt az alispán üdvözli a megye közönsége nevében. Ezután gyalogosan a Kossuth-utcán át a városház kapuja elé vonulnak, hol a polgármester a város közön-

sége nevében fogja üdvözölni. Majd a Sz.-István utcán át a székesegyházba vonulnak az ünneplés istentisztelet meghallgatására, honnan ismét a megyeházba vonulnak. Itt a díszteremben, az alispán elnöklése alatt tartandó rendkívüli közgyűlésen fogja a főispán az ünneplés esküt letenni. Ezután a városház nagyszobájában lesz gyűlés, hol szintén leteszi az esküt. Ülés után visszavonul a megyeházára s itt a nagyszobában fogadja a testületeket és tisztelőket.

— **Husvétí kirándulás.** Folyó évi április hó 17-én husvét ünnepe alkalmából, Budapest déli vasutól a magyar vonal Siófoktól kezdődő déli vasuti állomásaira, valamint Fiume, Trieste és Velence, nemkülönben a bécs-triesti karinthiai és tiroli vonal jelentékenyebb állomásaira a Budapest déli vasuti pályaudvarról este 9 óra 25 perckor induló 207. számú személyvonatnál rendkívül mérsékelt áru menet-térti jegyek fognak kiadni. A fentemlített állomásokra a közbeeső magyar és horvát állomásokról is fognak ily mérsékelt menet-térti jegyek kiadni. Ezenkívül a magyar vonal állomásairól igen mérsékelt áru menet-térti jegyek lesznek Budapest és Bécs déli vasútra kiszolgáltatva. Ezen menet-térti jegyek 14 napig érvényesek és a visszajövetelkor az utazás kétszer tetszés szerinti állomásokon felbontásig használható. A Budapestről szülő jegyek naponta válthatók a déli vasut városi irodájában (V., Nádor-utca 16.), a m. kir. államasutak városi menetjegy irodájában (Hungária szálloda) és az indulás előtt az állomás személypénztárainál. Az utazásra vonatkozó adatok, valamint a jegyek ára a már kifüggesztett falragaszokból vehetők ki, ezenkívül minden állomáson díjmentesen kapható a folyó évben rendezendő kéjutazások jegyzéke.

— **A cséplőgépek áldozata.** Polgárdiról írja levezőnk, hogy az odatartható Belmajor pusztán a múlt hó 28-án Kovér János nevű napszámos a kukoriczaesőplés közben a géphez esett, mely rajta ily zúzódadásokat okozott, hogy ápr. 8-án nagy kínok között meg is halt.

— **Új szülész. Dr. Bierbauer Viktor,** helyettes városi tiszti főorvos **Ulreich Paulina** helyettes **Gerlits Mária** okleveles szülész nőt nevezte ki városi szülésznek. Gerlits Mária ezeltett két évvel nyert igen jó oklevelet a budapesti bábaképző intézetben.

— **Czigányok garázdálkodása.** Rövid ideig tartott az az örvéndetes állapot, hogy a mi cigányaink meghúzták magukat tisztességesebben, mint máskor, a putrijukban. Most azonban, ugylátszik a tavaszi nap a nyugodt véruket ismét megzavarta, mert a garázdálkodásaikat ismét elkezdtek. Szombaton április 10-én délelőtt két cigányasszony becsont **Forstner József** nének palota-utcai lakásába, valószínűleg lopási szándékkal s midőn őket észrevette a háziasszony s zavarni akarta, a cigányok nekimentek s fojtogatni kezdték s csak a szomszédok közbeltevére szaladtak el.

— **Törvényességi orvosok.** Az igazságügyminiszter rendelete folytán a székesfehérvári törvényességnél állandó megbízást nyert két orvos, névszerint dr. **Patáki Armin** és dr. **Hercei Oskár.** A két orvos között sem rangfokozatra sem fizetésre nézve különbség nincs. Az orvosi szakértői vizsgálatot is felváltva végzik el, a hol egy orvosra van szükség; ellenben hol kettőre, ott mindegyik megjelenni köteles.

— **Felakasztotta magát.** Ercsi levezőnk írja, hogy **Roth József** odaváló jómódban élő vendég, nem tudhatni mi okból, véget vetett életének. Nem mutatott április 9-ikét megelőző napokon semmi buskomorúságot s mégis az említett napon reggel 10 óra felé az udvarán egy gerendán felakasztva találták meg hozzátartozói. A községi orvos megvizsgálta azonnal a helyszínen a halottat s öngyilkosságot konstátálta.

— **Sertésvész.** Ondód községben, mint a napokban értesültünk, sertésvész ütött ki. A hivatalos zárlatot azonnal elrendelték.

— **Számonkérő szék.** Folyó hó 14-én az alispán, mint helyettes főispán számonkérő ülést tartott, hol az egész ügykezelést megvizsgálván, legnagyobb megelégedésének adott kifejezést.

— **Ellopott kabát.** Hétfőn **Hercegy Ignác** nagyszerű egy rendőrségnél jelentette, hogy lakásáról egy 80 forint értékű téli kabátot elloptak. Gyauja a kőborló muzsikusok ellen irányul, kik aznap az udvaron muzsikáltak s lakására is felmentek kéregeni. A rendőrségnek ez irányban nyomonkövetéséig eddig nem vezetett eredményre.

— **Véglegesítés.** A belügyminiszter jóváhagyta a városi napidíjások és végrehajtók véglegesítését.

— **Könyvtolvaj.** A székesfehérvári főgimnáziumi II. osztályában a napokban **Kolosz Antal** és **Reichard Lajos** tanulóknak eltűnt az iskolában néhány tanuló könyvük. Az intézet igazgatósága megindította a vizsgálatot, hogy a tolvajt megsejpe. Azonban ez még eddig nem sikerült, de a könyvek megtaláltattak **Kaufmann F.** könyvkereskedőnél kinek egy tanuló adta el azokat.

— **Fodor József fényképészete.** Mindazoknak, a kik hű és szép kiállítású fényképeket akarnak készíttetni a legmelegebben ajánljuk **Fodor József** fényképész műtermét mely várkör utca 2. szám alatt van az izz. imaház mellett. Ez a tehetséges fiatal fényképész rövid idő alatt valamennyi helybeli versenytársát felülmulta ugy felvételeinek hűsége mint azok gondos és előkelő kiállításával.

— **Göz- és kádfürdő.** A rózsáskertben levő **Peuser**-féle gőz- és kádfürdő-telepet, mint annak igazgatója, **Schlammadinger Sándor** vette át, a ki minden irányban észszerű újításokat szándékozik behozni.

* **Van szerencsés a nagyérdemű vevő közönség b. tudomására hozni, hogy a tavaszi időnyre a legszebb és legdivatosabb női ruhakelmék és kész felöltők rendkívül nagy választékban magértük. Bátorokodom becses figyelmébe ajánlani tisztelem megtekintés végett, hol meggyőződést szerezhet, hogy ugy választék, valamint árak tekintetében bármely fővárosi kereskedővel versenyképes vagyok. Becses látogatását elvárva tisztelettel **Steininger Sándor,** Székesfehérvár, Nádor-utca 19.**

INNEN-ONNAN.

Keleti mesék.

— Nagy ázsiai történetek. —

II.

A szunyogok.

Arabia középső részében Nedszre tartományában volt egy elhanyagolt piszkos keleti város, a mely arról volt híres, hogy ott a Rialban székelő mahabita fejedelem parancsai soha nem teljesítették, s ugy éltek ott az emberek a patkányok és a mocsaras utcák között, amint azt Ali ben Mamun, a város kádija akarta.

Teljhatalmu ur volt Tehanna városban Ali ben Mamun s nagyobb urat nálánál a tehamai banjámok sem ismertek. Régebben, — a hosszuzakalú vének mesélték, — ott járt egy izben a fősejk, a ki akkor bizonyos törvényeket hirdetett ki, a melyeknek betartását a riadi fejedelem követelte. Azóta hosszú évek teltek el és a legvénebb banjám sem emlékszik, hogy ezeket a törvényeket bárki is respektálta volna.

Pedig sok bölcsek intézkedéseket tartalmaztak a fejedelem törvényei. A többek között az létkoldusabb banjámok is annyi jussa volt az élethez mint a leggazdagabbnak, szóval a kádnak egyformán kellett volna igazságot szolgáltatni. De igen okos intézkedések védtek az erkölcsöket is. Erőszakkal vagy ravasz fursanggal nem volt szabad még a város kö-

zélében csatagoló al-el-madarok léányait sem erkölcsstelen dolgokra felhasználni. Nagyon bölcsek volt a fejedelemtól az is, hogy büntetést szabott azokra, a kik a más tulajdonát elorozták. Szóval a nemes érzésű fejedelem minden intézkedése azt czélolta, hogy boldog Arabiában minden ember boldog legyen.

Hja! de a mit a bölcsek fejedelem akart, azt nem akarta a tehamai kádi és nem akarták az ő társai a kormányzásban. A kádi ugyanis szerette a leányokat és miután bagoly képű vala, a leányok nem mutatának iránta hasonló vágyakozást. A kádi tehát ugy kerítette őket hatalmukba, a hogyan lehetett és ebben hűségesen segített neki Aldarma nevű hü csatlós, a kinek hosszu évek során át legfőbb dolga az vala, hogy a szép leányokat a kádnak karjaiba hurcolja.

Az apák eleinte handszárt ragadtak s ugy rohantak a kádihoz. Igazságot azonban nem nyerének, miután a kádi nagyhatalmu volt, sőt az ilyen vakmerő banjám kegyetlen büntetésben részesült, már csak azért is, hogy elrettentő példa nyújtassék a többi apáknak.

Nem kevésbé lökte sutba a kádi a riadi fejedelemnek az egyenlőséget követelő törvényeit is, a mennyiben gazdaságaiban hűséges társait minden tekintetben megvédelmezte és minden alkalommal nekik volt igazuk. De legkevésbé respektálta a kádi a fejedelemnek a mások tulajdonát védelmező törvényeit. Nem csak nem védelmezte, de ő is társai voltak éppen azok, a kik legfőbb loptak és raboltak, ők voltak éppen azok, a kik fosztogatták a közpénztárt s nem különben a magános embereket.

Ilyen körülmények között nem csoda ha boldog Arabiában sehol sem volt annyi boldogtalan ember, mint Tehamában és nem volt koldusabb egy város sem a kifosztott Tehamáknál. Nem is volt jó ottan élni, el is költözött onnan mindenki, a ki tehette. Sokan kétségbeesésökben sokan a bajt megelőződik menekültek abból a városból, ahol szabadalmazva volt a rablás és a hatalom által védve minden erkölcsstelen merénylet. A kik kénytelenek voltak ott maradni azok gyáván lapultak meg a hatalmas kádi etőt és mukani sem merének.

Történt hogy a riadi palotába valaki hírvittele a fejedelemnek, hogy minő állapotok vannak tartományának egyik városában. A fejedelem bösz haragra lobbant és rögtön maga elé hívatta a fősejket.

— Tehamában a kádi és emberei a leggyalázatosabban megszegik parancsainat, — mondá neki — Tégéd bízik meg, hogy e gazokat nevében megbüntesd. Vessd le magadról selyem ruhádat, mosd le hajadról és szakáldrodl az illatos olajat. Nem való, hogy így menj oda. De végy magad melé annyi katonát a mennyire csak szükséged van. Addig ne lássalak udvaromban, a mig egyetlen bűnös él Tehamában. Allah vezéreljen.

Achmed al Alfárii igen bölcsek ember volt és hűséges alattvalója a fejedelemnek. Rögtön megtette az előkészületeket s harmadnap durva szőr ruhában, de erősen felfegyverzett csapat élén utban volt Tehama felé.

Mikor az Alfán folyó elvezett a homokos talajban, a fősejk egyik csatlósja kijelentette, hogy most már két nap alatt Tehamában lesznek. Két nap múlva ott is voltak.

Nem látott Tehama még olyan zavart és fejtelenséget, mint a minő akkor keletkezett, mikor Achmed al Alfárii fegyveres csapata megállott a nagy piacon és a fősejk felolvasta a báméskodó banjámoknak, hogy mostantól kezdve a fejedelem parancsából ő a feltétlen ur a városban és a ki parancsainak ellenszegül az a halál fia.

A kádi Ali ben Mamun holtra vált arcczal, reszketve állott a fősejk előtt, azonképpen a többi kormányzó társak is. Erezték, hogy veszeve vannak.

Achmed al Alfárii a fősejk megveregette bizalmasan a kádi vállát.

— Derék, becsületes kádi, te ugyebár ártatlan vagy s csak érzékeny jó sziveddel éltél vissza az emberek?

— Ugy van bölcsek Achmed al Alfárii! Ártatlan vagyok mindenen. Bűnös csak annyiban, hogy hiszkény voltam.

Mikor azonban a fősejk a bűnösöket kereste a kádi volt az, a ki rejtette hibeit. Hogy is ne, tudta ő jól, hogy azokkal együtt ő is huokra kerül.

Csak hogy a fejedelem nagyon jól kiválasztotta emberét, mert a fősejk csakhamar elcsipte a városi gazdát, a ki ugy gazdálkodott a város vagyonával, hogy jutott belőle sok a kádnak és másoknak is, de legfőbb neki magának.

Amint a fősejk Narvachot a hűtlen gazdát el-fogatta, mezitelenre vetkőztette és kikötötte a mocsár mellé, a hol ezernyi szunyog lepte el a bűnös testét. Ordítózása oda hallatszott egészen a tanácsban elnökölő fősejkiig. Achmed al Alfáribi szolgálkat küldött a kikötözött emberhez, hogy kergessék el testéről a szunyogokat. Nem akarta, hogy előbb meghaljon, mint a többi bűnösök. Ákkor pedig már kiszült, hogy a kadi volt valamennyi között a legnagyobb gazember.

Eppen a kádit vallatta szigoruan a fősejk, mikor a kiküldött szolgálk visszaérkezének s jelentették, hogy Narvach arra kérte, hogy ne kergessék el róla a szunyogokat.

— Ha ti most elkergetitek testemről a jó lakott szunyogokat, jönni fognak helyettök más éhes szunyogok, melyek még mohóbban fogják szívni a véretem. Achmed al Alfáribi mikor hallotta a szolgálk beszédét, gondolkodóba esett.

»Ha elkergetem a jó lakott szunyogokat, jönnék helyettük éhesek! — tündödt megában a fősejk.

A kadi ravasz eszével azonnal felfogta a fősejk tündözésének okát s ezért alázatos könyörgéssel borult le a fősejk előtt.

— Dicső Ahmed al Alfáribi, valamennyi sejk-ek között a legbölcsebb, tudjuk, hogy bűnösök vagyunk, bocsás meg nekünk. Ha bennünket elűszes méltóságainkból, jönnék helyettünk más emberek, a kik sokkal tehetetlenebbül fognak rabolni mint mi, a kik öregek is vagyunk, meg raboltunk is már elegend. Mi már jól lakott szunyogok vagyunk.

A ravasz beszéde megvezette a banjámok vénit, a kiket a fősejk tanácsba hívott. Össze néztek és helyeslő szavaikkal kísérték a kádi beszédét.

Achmed al Alfáribi megvakarta mindenek előtt az orrát, ami nála a bosszúságot jelentette, aztán imigyen szólott a tanácsban levő vénkekhez.

— Valamint hogy a szunyog nem ember, azonképpen az ember sem szunyog!

A vénke csodálkozva néztek egymásra, aztán megilletődve sugták:

— Valóban ez bölcs beszéd!

A fősejk pedig folytatta:

— Miután tehát az ember nem szunyog, azonképpen a természet is azonos a szunyogéval. Innen van aztán bölcs férfiak, hogy míg a szunyog gyorsan jó lakik, addig az ember telhetetlen s a rablásban nem hogy szünetet tartana, de ha ma egy aranyat lopott holnap egy aranyat lopni restel, azért hát lop ketőt. És így megyen ez tovább. Attól pedig ne féjletek, hogy az éhes szunyogokhoz hasonló mohó természetű emberek jönnék a bűnösök helyére, mert itt maradok köztetek és olajba mártottan megégettem valamennyit.

— Te pedig kádi és bűnös társaid még ma meghaltok!

Mondá és feleslátja a gyűlést.

Katonái pedig megkötözték a kádit Ali ben Mamunot és harminczkét bűnök társát. Ugy ruhástól aztán olajba mártották és sorban álló oszlopokhoz kötözték.

Mikor leszállott az nap az éj Tehaman fölé a katonák meggyújták a kikötözött bűnösöket. Harminczhárom torokból tört ki égyszerre a halál ordítás és ugyanannyi tüzoszlop csapott fel a magasba.

Ott hamvadtak a tehamai bűnösök mind a banjámok szemei előtt. A kik áldolag borultak le a fősejk előtt.

Még azon az éjszakán lovas futár vágatott végig a Riad felé vezető válikon. Lováról csapzott a tajték kezében pedig a fősejk levele, a melyet a fejedelemnek küldött. Ez állott a levélben:

Dicső fejedelem!

Ma harminczhárom tüzoszlop csapott fel az égnek, a halálra ítélt bűnösök halálát hirdelve. Itt Tehamanban azonban oly rettenetes állapotokat találtam, hogy nem merem állítani, hogy minden bűnös-sel végezzem. Parancsod értelmében nincs jogom visszatérni. Bíz meg azért jámbor szolgálkat a város kormányzatával és rajta leszek, hogy ezt a szerencsétlen várost meggyógyítsam.

Allah őrizze minden léptedet!

Achmed al Alfáribi.

A fejedelem könnyezve vette tudomásul, hogy hirtelen kimondott parancsával számított hívót. De parancsát nem vonhatta vissza s Achmed al Alfáribi ott maradt továbbra is Tehamanban.

Ha jámbor zarándokok utja átvezet ma Tehamanon, csodákat regélnék erről a városról, a hol ezek után boldog lett valóban Arabiának népe.

Dsinn.

Irodalom és Művészet.

Színház.

Salvini Gusztáv.

A székesfejérvári színházban szombaton, vasárnap, hétfőn és ma este lépett fel Salvini Gusztáv.

Salvini műsorát itten mind Shakespearéi darabok töltötték be. Játsszotta: Hamletet, Romeoót, Petruchiót s ma Othelót. Ezeket ő mind egyforma művészi erővel játszotta meg. Vannak Shakespearé színészek, kik eljátszák Hamletet jól, de Romeoót vagy a „Makranczos hölgy“ Petruchióját már nem bírják játszani jól. Salviniak mindegy, ő szinte megdöbbenően sokoldalú színész. Egyforma zsenialitással játszik tragédiát, vígjátékot egyaránt. De az is igaz, hogy természet meg is áldotta mindennel a fiatal művészt, a ki fia Salvini Tomassónak, a volt legnagyobb tragikusnak. Alakja magas, karcsu, mindamellet izmos és erős. Nőies báj, és férfias erő fejeződik ki alakjában és hangjában egyaránt. Hangja a kedély legesekelelyebb rezdülését is megérzi s magával közönséggel is érezteti. Nagy, sötét barna szemei minden érzés kifejezésére képesek.

Nagyobb ellentétet, mint Hamlet, Romeo és Petruchió, képzelni is alig lehet. Menyire más Romeo, mint Hamlet! Husz esztendő fiatalos csapongó szenvedélye, lobbanékony heve, gyermekes szertelensége, kedves naivitása és édes boldonságai forrnak össze benne. Salvini Romeoja csakugyan ilyen, milyennek Shakespearé rajzolta. Az erkélyjelenetet ő nem oly pathosszal játsza, mint nálunk játszik, hanem ifjú naivitással, fiatalos áradozással s így az ő alakításában mindenki helyesnek találja, hogy az ifju Romeo a holdat szólítja s a holdra esküszik. Ez a jelenet mosolyogtat s megröptet egyszerre. Mikor az ifju Romeo ábrándjai elröppennek s egyszerre komoly lesz, ezt úgy alakítja Salvini, hogy e jelenettől kezdve a tragikum szelének lehetősége érezni a színpadon.

— Hamletje is teljesen tökéletes. Nagy erejűnél fogva a dán királyfi alakját meglepően elevenné tudja tenni a színpadon. A nagy monológot: (lenni vagy nem lenni), alig mondatja el halvány szoborban a színpadon. S míg Hamletje a megtestesült komorság és tépelődés, Petruchiója csupa férfias erő, nyers vídamság.

Az ő zseniális művészte fölött különben is felesleges kritikát mondanunk. Mint vannak kritikák alul színészek, úgy van minden kritikán felüli színész s ez jelenleg egyedül Salvini Gusztáv.

Társulatában mellője egyedül csak felesége állhat, Salvini Ida, kinek Hamletben Opheliája, Juliája s makranczos hölgye művészi volt.

Valóban nagy érdemeket szerzett Deák Péter szinüzgató, hogy megszerezte egy pár előadásra Salvinit s alkalmat adott gyönyörködtetni annak páratlan művészetében.

Deák Péter szinüzgató vasárnap újra megkezdte előadásait, új tagokkal. A társulat április 27-éig fog még itt időzni, mely idő alatt két újdonás is kerül színre, ugymint Géczy István „Leszámolása“ és a „Kék asszony“ című legújabb kitünő operette. G—r.

Törvénytörések.

— Lassu ítélezés. Mily csigalassúsággal halad a mi törvényzéki ítélehoztalunk, legjobban mutatja a következők eset. Még 1892. év április 10-én *Nézőtárs Jánosné*, fejérmegyei születésű nő meglopotta *Roszlok Jánosné* körülbelül 30 forint értékű. *Curia* ítélete, mely 2 hónapra fogházra ítélte, most lett csak jogervényes.

VEGYESEK.

□ Egy jeles családról. A lelki tulajdonságok átróklőléséről szóló könyvnek szinte mindgyike megemlíti a Jukes-családot, melynek mindegyik nemzedék exceilált a gazemlőségben. Egy bonni tanár, Pellmann, ehez hasonló esetről tud, melynek adatai közel másfél századot ölelnek át. E másik gonosztevő nemzetségnek Jurke Ada asszony volt az ősi anyja, a ki 1740-ben született. Teljes életében részeges volt és 1880-ban halt meg. Utódjainak száma másfél évszázad alatt 834-re szaporodott és ezek közül 709 életének adatai a tudós tanár rendelkezésére állottak. E 709 közül 106 törvénytelen gyermekként született. 142 koldulással tengette életét, 64 pedig tolvaj és zsebmetező volt. Az asszonyok közül 181-ről van följegyzve, hogy kicsapongó és erköstenlen életmódot folytatott. Nagyobb fajta gonosztevő gylkos stb. 76 került ki ebből a jeles családból. Az ilyes dolgok igazat adnak azoknak, a kik azt kívánják, hogy a gonosztevőknek nem szabadna megengedni a házasságtötést.

□ A hadkötősek száma. Európa lakosságának tekintélyes része fegyverben áll. A hadkötőselek száma nem kevesebb, 27 millió és ebbe a rengeteg számba csak azok vannak belefoglalva, a kiket két hét alatt mozgósítani lehet.

□ Retormozogalom a szobaleányok világában. Ha már a mai világban a társadalom minden osztálya egyesületekbe tömörül, miért ne alakítanak klubbot a szobaleányok is? Iggy gondolkozunk a minap a madridi szobacizák és mert nem akarnak elmaradni a korszemlemtől egyesületekbe léptek. Az alakuló gyűléstük vasárnap délután folyt le. A gyűlés kezdetét délután 2 óra határozta, de hát tudnak a szobaleányok pontosak lenni? ... Még három óra után is csak vagy negyven-ötven szobaleány volt a gyűlésteremben, a többiek még jobban megkészték. A körnek különben kettős célja van: egyfelől védelmezni a cseléketet a gazdáik ellen (a háziasszonyok ellen való panaszokkódás volt az alakuló gyűlés szónokainak főtemája), másfelől pedig elősegíteni a tagok művelődését oly módon, hogy a kör helyiségében olvasó-termet rendeznek be és felváltásokat tartanak. Most már csak az a kérdés, hogy a madridi szobaleányok nem fogják-e mégis mulatóságosabbnak tartani, hogy vasárnap délutánonkint egy-egy katonával sétálgassanak, minthogy újságolvasással töltsek el szabad idejüket?

□ Honnan jönnék a narancsok? A legtöbb narancs Spanyolországból hozzák évenként átlag 14 milliárd darab a termés. Olaszországban átlag 2 és fél milliárd narancs terem egy évben, Portugáliában átlag 80 millió, Paraguayban 60 millió és körülbelül ugyanennyi Floridában is.

□ A villamoság és a bus konzerválása. Pento angol elektrotechnikus érdekes és egyszerű előterület talált fel a bus konzerválására. A húst 30 százalékos konyhasó-oldatba kell helyezni s az oldaton keresztül 10–20 órán át villamos áram vezetendő, a mi a húst kiszáradja. Ezer kilogramm hus 300 liter oldatot igényel és 8 voltnál 100 amperes áramot kell használni. A részletek és a kísérletek további eredményeire vonatkozó ismertetések még hiányzanak.

□ Lakóház üvegéből. Az építészek ugyan már sok mindenféleképp felhasználták az üveget az építésnél, de egész házat csak legújabbban építettek üvegéből. Az első ilyen házat az Utrechttól származó dr. Heyden építette, a ki most a yokohamai kórház főorvosa. Heyden dr. a kórház közelében egy villát épített, mely teljesen üvegéből áll. Ennek a háznak az az előnye is megvan, hogy a legújabb higienai tapasztalatok szerint épült, télen nem kell fűteni és a Japánban oly gyakori földrengések ellen biztosítva van. A falak kettős rétegben 90/60 csm. üvegtáblákból állanak, melyeket egymással vaskeretek kötik össze. Az 1 csm. vastagságú két üvegfal között 10 csmnyi ür van, a mely koncentrált szödaoldattal van megtöltve. A tető is üvegéből készült, azonban homoki fa és cmentréteggel van fedve, látható ajtó és ablakok, kemény és architektonikus díszítések nélkül. Nincs rajta nyílás vagy hasadékok, a mely levegőt, nedvességet, rovarokat vagy mikrobbakat át-eresztene. Belül egyenletes hőmérsék van, mert ha a nap süt, a meleget a sóoldat vissza tartja és a só egy része feloldódik. Ha az éj hűvös, a folyadék magától lehül, a só ismét megjegezzesedik, miáltal a kötött meleg szabadabbá lesz. Az oldathoz festő-

anyag is keverhető és ily módon az egyes szobák különböző szintet kapnak. A ház emeletes. A földszint padlója kettős pargettából áll, a mely között fűrészpör van. A levegőt csöveknek át vezetik be, melyek a föld alatt vannak elhelyezve és a villa közelében szabadon végződnek. A csövek a pinczébe vezetnek, a hol a levegőt tisztított gyapattal telt tartányokban filtrálódik, innen azután glicerinnel bekenet üveg-lemez fölött megy el, hogy itt az utolsó mikrobáktól is megtisztítsák. A lakhelyiségbe beható levegő teljesen sterilizálva van. Bizonyítja ezt az is, hogy ebben az épületben vaj, hus és tej sokkal hosszabb ideig marad friss, mint más házakban. A lakásba folyosón át jutni, melyben több ajtó van, hogy a levegő lehetőleg visszatartsák. Az a kevés levegő, a mely a belépővel együtt mégis benyomul, különböző ventilatorokkal távolították el. Hogy az épület a földrengéssel dacolhasson, a falak támaszpókokon nyugszanak, melyek az alapzatba vannak erősítve; ez utóbbi rendkívül szilárdan van építve. A vaskeretek és a fából levő részek is úgy készültek, hogy néhány lökést baj nélkül elbírjanak.

□ **Róka a fán.** Az angol parforce-vadászok most nagy vitakozással tárgyalnak egy vadászati históriát, mely a múlt héten történt Chester grófságban. A vidék urai hajtóvadászatot rendeztek és egy rókat annyira szorongattak, hogy ez kinjában fölmenekült egy fára. Mi volt már most a tenni való? Ilyen eset még nem fordult elő az angol vadászati történetében és a vörös frakkos urak egy ideig tanácstalannal álltak, nem tudván mihez kezdeni? Végre is felküdtek az egyik lovászt a fára, hogy dobja le a rókat: szaladjon tovább a kutyák előtt. Így is történt és a szegény rókat csakhamar agyonhajszolták. Az angol sportman-ek most azon vitakoznak: helyes volt-e a rókat a fáról ledobni, és ha igen, lovász helyett nem-e a kutyát kellett-e volna felküdni a fára?

□ **Réz az osztrigákban.** Az inyczek csemegéjében: az osztrigákban, mint azt az újabb kutatások kimutatták, aránylag jelentékeny mennyiségű réz van. Így Lowe egy ízben 0.04 gr. rezet talált egy osztrigákban. A fém különösen a zöld és kék osztrigákban, de a fehérekben is észlelhető. Dr. Kohn a Marenne-osztrigákban átlag 0.4 mgr. rezet talált. Herdmann tanár szerint ugy a réz, valamint vas is az állatok vérének haemocyaninjától ered. Az osztrigákban e réz tartalma azonban higiénikus szempontból lényegtelen s e csemege kedvelőit bizonyára nem fogja annak élvezetétől elriasztani a mennyiben hasonló, réz tartalommal a gazdasági növényeknél is találkozunk.

Közgazdaság.

* **A gazdák szervezkedése.** A magyar gazdaszövetség sárosmegyei tagjai és a megyének azokat a tekintélyesebb földbirtokosait, a kik az agrárius törekvésekkel rokonszenveznek, *Bujánovics* Sándor a jövő hét folyamán Eperjesre fogja bizalmas értekezletre összehívni. Az ülés célja a szövetség sárosmegyei választmányának összeállítása és vidéki bizalmi férfiak kijelölése. Ez alkalommal egyttal a Kassán tartandó agrárgyűlésen való részvétel módozatait is meg fogják beszélni.

* **Angol agrárprogram.** A gazdák nemzeti szövetsége, mely Angliában a mezőgazdasági viszonyok javítására fáradozott eddig is nem jelentéktelen eredményeket ért el, kidolgozta parlamenti programját. Ebből kiemeljük azt, hogy a *papirosbuzával* üzött játék káros hatásának kitüntetésére egy királyi bizottságnak kiküldését kéri. E mellett, habár a föld adóját nem régen tetemesen leszállították, szükségesnek jelentik ki a gazdáknak a helyi adózás, községi és egyéb potlékok nyomása alól való fölszabadítását. Azon földbirtokosoknak, a kik uradalmukat kicsi bitokokra akarják osztani, adjon az állam kedvező föltételek mellett megfelelő összeget az épületek és egyéb beruházásokra; elaggott munkásoknak nyugalmidiját. Törvényes intézkedéseket követelnek továbbá úgy az *élelmi szerek hamisítása* ellen, valamint arra nézve, hogy a bérlőknek lehetővé tétessék az általuk birt földet előnyös módon megszerzeni. Az angol parlamentnek több mint kétszáz tagja van, a kik magukat a gazdák kívánásainak támogatására kötelezték, s ezt a kor-

mány is megígérte. Így el lehetünk rá készülve, hogy a fenti program egyes pontjai mielőbb megvalósulnak. Míg pedig a sokkal régebben formulázott agrárkövetelések hangoztatásával a merkantil többséggel szemben nem tudunk zöld ágra vergődni, mintha nekünk a mezőgazdaság érdeke kevésbé lenne fontos, mint az iparos és kereskedő Angliának.

* **A sertésügy elintézése.** A sertéskérdés elintézése napról-napra sürgösebbé válik. A konzumvásárlügy rendezését, a sertésvágóhid felállítását, a hizlaló-telep elhelyezését s egyáltalán a sertéskereskedéssel összefüggő intézmények létesítését mindjohban sürgetik a Szerbiából érkező sertésszállítások s a Romániából érkezett hír, mely szerint a román kormány a határon kikészítő állomást akar létesíteni. Értesülésünk szerint a földmivélsügyi miniszter most foglalkozik a függő kérdések érdemleges elintézésével.

ELADÓ.

Egy asztalos műhely teljes felszereléssel, nagy megrendelő közönséggel.

Tudakozhatni

Szili József

épület és butor asztalosnál

Székesfejérvár,

Kigyó utca 2. szám.

Könyvkötészetemben

mindennemű imakönyvek, regények, folyóiratok és mind e szakmába vágó munkák szép, tartós és jutányos áron köttetnek.

Uj imakönyvek és zsolttárok kaphatók.

Bárminemű regények, divatlapok és folyóiratok jutányos áron szállítom házhoz.

Számos pártfogásért eszedez

KAUFMANN F.

könyvkereskedő,

SZÉKESFEJÉRVÁR,

Kossuth-utca 5. szám.

Mi a Schapirograf?*)

A Schapirograf új, felülmulhatatlan sokszorosító készülék levelek, okmányok, rajzok jegyzeteknek önálló, költségmentes fekete nyomású sokszorosítására. Ezt a készüléket még a laikus is könnyen kezelheti, mert föltötte egyszerű s jótálló a biztos eredményért. A papírra tintával írott írásról vagy rajzról sajtó vagy vegyi szerek alkalmazása nélkül rövid 15 perc alatt vagy 150 másolatot lehet készíteni. Egy ilyen négyzet vagy folio nagyságra alkalmas Schapirograf ára a teljes felszereléssel együtt 15 ft. Kívánatra hajlandó vagyok a Schapirografot négy nap próbahasználatra az én káromra bérmentesen megküldeni, visszaküldés esetén semminemű kárpótlást nem igénylek. Már több ezer különféle nagyságu ily készülék van használatban.

PROL. FRIGYES vezetőképrős, Wien I., Erdölypiatz 13.

*) Prospektust ingyen küld.

Csak csekély

HAVI RÉSZLETFIZETÉSRE

kaphatók!

Legújabb divatu tavaszi-gallérok és kabátok.

Kész férfi- és gyermekruhák

minden nagyságban. Kanavász, vászon és minden e szakmába vágó czikkek, valamint

ingek, gallérok és lábravalók, nap- és esernyők dus választékban.

— Nagy raktár asztal- és futó-szönyegeken. —

LÓWY ADOLF

+ + + + +

+ + + + + SZ.-FEHÉRVÁR.

(Felmayer mellett.)

TELEP MENYASZONYI KEZELVEKÉRT ELVÁLLALOK.

|| IGENNY HAVI RÉSZLETFIZETÉSRE ||

FÜRDŐ MEGNYITÁS!

Alulírott tisztelettel értesíti a nagyérdemű közönséget, hogy 1897. április 14-én a „Rózsaszigeti“

Zuhany-, gőz- és kád-fürdő

megnyitott. Ugyazint kedvező időjárás bekövetkeztével a

Hideg-fürdő

mely ezután naponta tiszta üde vízzel ellátva és egész ujonnan javítva szinte becses rendelkezésre áll.

Zuhany, hideg és meleg medencével. Gőz egész nap, elkülönítve férfiak és nők részére.

Sós-fürdő (Erzsébet fürdő) hatása ismeretes.

Maláta-fürdő, köszvény és csúszos bántalmaknál igen hatásos és köpölözés.

Megrendelésre kén iszapfürdővel is szolgálhatok.

A n. é. közönség pártfogását kéri tisztelettel

Schlamadinger Sándor,

Rózsaszigeti fürdőtelep intőzője

Székesfejérvár.

RODE IMRE

URI ÉS NŐI DIVAT ÜZLETE

Sz.-Fejérvárott, Nádor-utca 12.

A mélyen tisztelt vevő közönség becses figyelmét bátorodom felhívni, tavaszi és nyári árakra, melyek új üzletemben nagy választékban, legjobb minőségben olcsó árakon szerezhetők nálam be; u. m. divatos férfi és női kemény és puha

KALAPOK.

Női, férfi és fiú szalma kalapok.

Férfi Chiffon ing

sima, szegélyezett, himzett gallérok fehér és színes, divatos formákban, férfi hállo ingek, a legjobb gyártmányu lábravalók szatén és köpper

REKLAM NYAKKENDŐK

a legdivatosabb formában és színekben drb. 20—25 kr.

BŐR KESZTYŰK

elismert legjobb gyártmányu női- és férfi, minden létező színekben 1.20.

Nagy választék szövött árukban

u. m. férfi, női és gyermek harisnyák, női, férfi ezérna, és selyem kesztyűk. Női, és férfi nap- és esernyők, kész fiú, és lányka ruhák, női bluzok, kötények mosó, és lüster, válfűzők (mider), csipkék szalag és Schweiczi himzések, kötő és horgoló pamutok gyolcs vásznak sifon, és minden e szakmába vágó rövidáru cikkek.

Számák, körlevelek és árjegyzékek tisztán és csinosan!

ALAPÍTOTT 1871.

ALAPÍTOTT 1871.

SZÁMMER IMRE

könyvnyomdája (gőzerővel)

KÖNYVKÖTÉSZETE

ÉS LEVÉLBORÍTÉK-GYÁRA

— * SZÉKESFEJÉRVÁROTT. * —

Készít minden néven nevezendő

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT.

Raktárt tart kész nyomtatványokból:

Városi és községi előjárók és árvaatyák számára. Szolgabiroi hivataloknak. Ügyvédek, járásbírók és végrehajtók részére. Róm. kath. és ref. lelkesi hivatalok számára. Takarékpénztárak, segély-egyletek, kaszinók és olvasókörök részére. Uradalmak, bérlok és gazdák számára. Gyógyversztartulajdonosok részére. Kereskedők, iparosok és ipartársulatok számára. Szállodatulajdonosok és vendéglősök számára.

Továbbá:

IRÓPAPIROK, LEVÉLBORÍTÉKOK és LEVÉLPAPIROKBÓL

IRODAI SZEREKBŐL:

tinták, írónok, valódi acél- és rúzetiak tollnyeltek, peccétrieszkok s több effélékből jutányos árak mellett!

Meghívó-, beletti-, csim- és látogató-jegyek díszesen!

RODE IMRE

URI ÉS NŐI DIVAT ÜZLETE

Sz.-Fejérvárott, Nádor-utca 12.

A mélyen tisztelt vevő közönség becses figyelmét bátorodom felhívni, tavaszi és nyári árakra, melyek új üzletemben nagy választékban, legjobb minőségben olcsó árakon szerezhetők nálam be; u. m. divatos férfi és női kemény és puha

KALAPOK.

Női, férfi és fiú szalma kalapok.

Férfi Chiffon ing

sima, szegélyezett, himzett gallérok fehér és színes, divatos formákban, férfi hállo ingek, a legjobb gyártmányu lábravalók szatén és köpper

REKLAM NYAKKENDŐK

a legdivatosabb formában és színekben drb. 20—25 kr.

BŐR KESZTYŰK

elismert legjobb gyártmányu női- és férfi, minden létező színekben 1.20.

Nagy választék szövött árukban

u. m. férfi, női és gyermek harisnyák, női, férfi ezérna, és selyem kesztyűk. Női, és férfi nap- és esernyők, kész fiú, és lányka ruhák, női bluzok, kötények mosó, és lüster, válfűzők (mider), csipkék szalag és Schweiczi himzések, kötő és horgoló pamutok gyolcs vásznak sifon, és minden e szakmába vágó rövidáru cikkek.

A budapesti orsz. kiállítás.

ARANY ÉREM.

1885.

ARANY ÉREM.

Császári és királyi udvari szállító, a koronás aranyéremkereszt tulajdonosa AZ „ARANY SISAKHOZ“

ROSENTHAL H.

KATONAI EGYENRUHA, HADIFELSZERELÉSI GYÁRA

A m. kir. I., IV., V. honvéd-kerületek tisztii egyenruházatainak, a Ferencz József nevelőintézet, a fő- és székváros m. kir. államrendőrsége és a Bács-Bodrog vármegyei rendőrség szükségleteinek szerződéses szállítója.

FŐ-ÜZLET:

V. Gizella-tér 1. sz.

BUDAPESTEN Gyár: VI., Bulyovszky-u. 39.

SZÉKESFEJÉRVÁR,
Kossuth-utca 18.

FIÓKÜZLETEK:

LEMBERG,
Kopernikus-utca 9. szám.

POZSONY,
Híd-utca 4.

Minden fegyvernembeli tényleges és tartalékos tiszték, hadapródok és egyévi önkéntesek, teljes felszereléseik, a m. kir. csendőrség, rendőrség, tiszoltok, stb. egyletek egyenruhái a legjutányosabb árak mellett készítettnek.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

HIRDETÉSEK

felvételnek kiadóhivatalunkban (K i g y ó-
utca 9-ik sz. alatt) a legjutányosabb áron.